VALTIONEUVOSTON KANSLIA
STATSRÅDETS KANSLI

Asiantuntijalausunto

20.9.2018

Hallintovaliokunnalle

Viite: 1748/06.09/2016 (MMM052:00/2016)
Asia: Asiantuntijalausunto, Valtioneuvoston paikkatietopoliittinen selonteko

Selonteon visiona on se, että Suomessa on maailman innovatiivisin ja turvallisin paikkatiedon ekosysteemi. Turvallisuus on ansiokkaasti huomioitu kunnianhimoisessa visiossa.

Selonteossa on painotettu, että paikkatietojen pitää vastata kehittyvän ja digitalisoituvan yhteiskunnan tarpeisiin ollen tarkkoja, ajantasaisia ja standardoidusti yhteen toimivia. Kaikki tämä edellyttää, että tietoturvallisuudesta huolehditaan kattavasti. Muutoin sekä tietojen eheys että saatavuus vaarantuvat, eivätkä niiden varaan rakennetut palvelut voi toimia. Esimerkiksi automatisoitu paikkatietoon perustuva liikenne on täysin mahdotonta toteuttaa ilman huolellista tietoturvallisuuden huomioimista jo palveluarkkitehtuuria suunniteltaessa.

Selonteko mainitsee myös, että paikkatietojen tulee olla helposti saatavilla käyttöoikeuksien mukaisesti. Käyttöoikeuksista huolehtiminen onkin avainasemassa tietoturvallisuuden ja tietosuojan näkökulmasta. Siksi asiaan on kiinnitettävä huomiota koko tiedon ja palveluiden elinkaaren ajan.

Selonteon mukaan tiedon jaetaan digitaalisessa koneluettavassa muodossa avoimien rajapintojen kautta. Samalla tulee huolehtia paikkatietojen käsittelyn tietoturvallisuudesta ja tietojen asianmukaisesta suojaamisesta. Erityisesti tiedon eheydestä huolehtiminen on tiedon hyödyntämisen ja tietoturvallisten palveluiden kannalta keskeistä. Tiedon eheyden takaaminen vaatii tietotuvallisuuden suunnittelulta, toteutukselta ja ylläpidolta paljon. Tietoa on suojattava paikannettavista kohteista aina palveluita hyödyntävälle tahoille asti. Tämä kattaa paikkatietoa tuottavien lähteiden (sensorit, lähettimet) ja niiden toimintaympäristön (esim. auton tekninen ympäristö) suojamisen. Lisäksi tiedonsiirtokanavalle ja tietojen varastointiympäristölle asetetaan kovia vaatimuksia, jotta kansalaisten tietoturvallisuus ja tietosuoja voidaan taata. Yhtä lailla myös rajapinnat on suojattava, jotta niiden kautta ei vaaranneta tietoturvaa- ja suojaa eikä yhteiskunnan huoltovarmuutta. Lopuksi myös paikkatietojen hyödyntämisympäristö on suojattava, jotta esimerkiksi mobiililaitteen käyttäjän tietosuoja voidaan taata hänen hyödyntäessään paikkatietojen varaan rakennettuja palveluita.

Snellmaninkatu 1, Helsinki
Snellmansgatan 1, Helsingfors
PL 23, 00023 Valtioneuvosto
PB 23, 00023 Statsrådet
PUHELIN/TELEFON
0295 16001 (vaihde/växel)
FAKSI/FAX
(09) 1602 2165
kirjaamo@vnk.fi
registratorskontoret@vnk.fi

Kuten selonteossa on mainittu, turvallinen paikkatietoekosysteemi edellyttää poliittisia päätöksiä tiedoille ja palveluille asetettavista tavoitteista. Lisäksi tarvitaan uusia säädöksiä varmistamaan kehityksen suunta huomioiden yhteiskunnan kokonaisturvallisuus ja huoltovarmuus sekä kansalaisten tietosuoja.

Lopuksi valtioneuvoston kanslia haluaa korostaa, että yllättävän ja uuden uhan tietoturvallisuudelle ja tietosuojalle saattaa muodostaa eri lähteistä kerättyjen paikkatietojen yhdistäminen ja niiden analysointi koneellisesti – esimerkiksi koko ajan kehittyvien tekoälysovellusten ja –palveluiden avulla. Vaikka yksittäinen tiedonjyvänen ei vaarantaisikaan tietoturvallisuutta, tietosuojaa tai yhteiskunnan huoltovarmuutta, niin suurten paikkatietomassojen älykäs yhdistäminen saattaa tämän tehdä.

Petri Puhakainen
Neuvotteleva virkamies
Valtioneuvoston kanslia